

u crkvenoj godini, što ih je napisao Herman Steiert, župnik u Eberbachu na Majni. U njima govori stoga zajedno dušobrižnik od prakse kao i teološko naobražen propovjednik u dogmatici, moralu i egsegezi. Pisane su stilom mirnim; zato su baš i prikladne mirnoj duši našeg seoskog naroda. Nema u njima one nepotrebne nervoze velegrada. — Praktičnost je ovih propovijedi i u tome, što iznesene misli daju vremena i prostora individualnim propovjedničkim doživljajima i osjećajima. Za pojedine blagdane iznosi auktor dvije i tri propovijedi. — Vedri optimizam i trajni pogled na nebesa diktirao je ovoj krasnoj zbirci i sam naslov »*Exsultate*«.

Herderova knjižara dodala je k ovoj zbirci popis propovjedničkih djela prema vrstama: za sve nedjelje i blagdane, biblijske propovijedi, korizmene propovijedi te konačno za pojedinačne zgrade ili crkvene periode. Ovaj će popis dobro doći potrebama dušobrižnika, napose ondje, gdje se propovijedi govore u ciklusu.

Dr M. I.

Steffes, Dr theol. et phil. Johann Peter: **Religion und Politik**. Eine religions- und kulturwissenschaftliche Studie. Freiburg im Breisgau 1929. Herder. RM. 740.

Prije nekoliko godina napisao je profesor Steffes na osnovi kulturno-filozofskih savremenih ideja vrlo interesantnu studiju o »državi« (»Die Staatsauffassung der Moderne«). Ista je studija publicirala g. 1925. Herderova knjižara.

Gornjim djelom »Religion und Politik«, daleko opsežnijim nego prvim, Steffes izlaže zakučasti no nadasve interesantni problem o odnosu religije prema političkom uređenju društva. — Budući da država po svojoj biti ima za svrhu osiguranje blagostanja sviju svojih građana, nastaje pitanje, da li je moći političko djelovanje posvema odijeliti od principa religije; dosljedno, da li se ima, s jedne strane, političku akciju prepustiti posvema i jedino principu sile, egoizma, nagona, nadmudrivanja, prevara bilo individualnih bilo stranačkih, a s druge strane zatvoriti religioznu akciju u ulogu dezinteresiranog neutralca i posmatrača državne akcije? ... Ili imaju i na duševnu akciju utjecati defenzivne i konstruktivne snage religije? ...

Steffes razrešava ovaj zamršeni problem znanstvenim putem na osnovu svojih historijskih studija kao i modernih socijalno-filozofskih principa.

U historičkom su dijelu prikazani tipovi različitih država, u kojima se pokazala veza između religije i političko-državne vlasti; istodobno iznosi auktor motive, koji su diktirali taj međusobni odnos jednom sa strane same religije, a drugi put sa strane svjetovne vlasti.

U drugom sistematsko-pozitivnom dijelu prikazana je svrha kako religije tako i države. Državna akcija mora nužno da je vodena pozitivnim moralnim principima, hoće li da korisno izvrši svoju misiju i da održi svoju egzistenciju. Država bez moralnih principa kopa sama sebi grob. — Taj pak moralni oslon ne može da država nađe ni u kakovu filozofskom nazoru, nego jedino u pozitivnoj religiji. Zato konačno svaka

državna akcija treba da crpe svoju najveću snagu iz pozitivnih religiozno-moralnih principa.

Paralelno i religija nema svoju završnu misiju samo unutar vrata crkvenih. Blagotvorna njezina akcija mora djelovati i izvan crkve — u socijalnom, gospodarskom i političkom životu. Čovjek produbljen vjersko-moralnim načelima unosit će logično ta načela i u javni život pa i u same državne zakone. — Zato i sam katolicizam, taj skupni pojam vjersko-moralnog naziranja, ne će i ne smije da ostane pokret nekakove tajne sekte. On ima da bude živ i u javnosti, a da se ipak ne smije nikad identificirati s politikom izvjesne državne ili socijalne forme. Katolicizam po biti svojoj ne može da bude izvjesna stranka određenih težnja unutrašnjeg ili spoljnog **vremenskog** uređenja državne forme. Katolicizam može i mora samo da bude pokret ideje za oživotvaranjem **vječnih** principa bilo u kojoj vremenskoj državnoj formi. — U tom se smislu može samo govoriti o »političkom« katolicizmu.

To su smjernice što su ih dali svi pape 19. i 20. stoljeća, a napose Leon XIII. i Pijo XI.; Leon XIII. u svojim najsavršenije izrađenim državnim i socijalnim enciklikama, a Pijo XI. u iznesenim načelima »katoličke akcije«.

Knjiga će Steffesova biti zato vrlo najinteresantnijeg studija i razmatranja za svakog parlamentarca i političara; za naučenjaka, historika, pravnika, ekonomika, sociologa, teologa kao i za svakog onog, koji hoće da ima jasne pojmove o odnosu religije i države.

Dr M. i.

Homscheid Albert: Erlösung und Aufbau Fastenpredigten. Verlag Kösel & Pustet, München 1929. 8°, str. 218. Cijena M. 4.50.

To su poslijeratne propovijedi župnika u Koblenzu, držane u korizmi. Misao koja ih veže i koja im daje aktuelnu važnost jest ova: Grijeha je bilo uvijek, kao što ih ima i danas. Ali danas on nosi sobom jedan dah areligioznosti, odbijanja od crkve, propadanja etičkih vrednota, pa dosljedno slabi moralni osjećaj naroda i vodi ga u propast.

Zato H. vidi spas svoga naroda u njegovom oslobođenju od grijeha. Iznosi mu zato Krista, koji u svojoj mucij odsuđuje poroke našeg današnjeg doba (str. 11—79). U drugom dijelu promatra kako je Krist kao otkupitelj ljudskog roda, jedino svjetlo i jedina ljubav što nas uznosi i što nam pokazuje put (str. 79—147).

U trećem dijelu baca H. svoje oko na aktivni socijalni život naroda, pa iz onih pojedinačnih okolnosti, što se odigravahu za vrijeme njegove muke, izvodi na naš društveni savremeni život smjernice preporodnog djelovanja i moralnog podizanja.

O mucij Kristovoj mnogo se govori sa prodikaonice. A vrlo često tako, da se stoput opetovane i slušane riječi Sv. Pisma, natežu i analiziraju do dosade. Propovijed će naprotiv uspješno djelovati, ako je vezana uz realni naš život i ako ga podiže, obasjava sjenom Kristovog križa i tijesno nastanja na Krista kao jedinog provodiča aktivnog našeg zemaljskog života.